

Eindelijk vrij

ASIA BIBI
EN ANNE-ISABELLE TOLLET

Eindelijk vrij

NEGEN JAAR GEVANGEN OM HAAR GELOOF

Vertaald door Kees de Wildt

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

Ontwerp omslag: Flashworks.nl, Kampen
Foto achterplat: François Thomas
Vormgeving binnenwerk: Gewoon Geertje
Vertaling: Redactie bureau Kees de Wildt, Dordrecht

ISBN 978 90 435 3326 3
ISBN 978 90 435 3327 0 (e-book)
NUR 747

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *Enfin Libre!*
Franstalige uitgave © 2020, Groupe Élidia, Éditions du Rocher, 28, rue
Comte Félix Gastaldi, BP 521 – 98015 Monaco, www.editionsdurocher.fr
Nederlandse uitgave © 2020 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Bijbelcitaten zijn overgenomen uit de Willibrordvertaling editie 2012.

www.kokboekencentrum.nl
www.asiabibi.com

Alle rechten voorbehouden.

Uitgeverij KokBoekencentrum vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

*Opgedragen aan
allen die nog steeds
gevangen zitten op
beschuldiging van
godslastering*

INHOUD

Woord vooraf – <i>Joël Voordewind</i>	9
Inleiding	13
1. In het donker	19
2. Ik vertel jullie alles	22
3. Het eerste doodvonnis	30
4. De oogst	40
5. Christen-zijn in Pakistan	51
6. De pausen	60
7. Mijn helpers betalen een prijs	74
8. De gevangenis van Multan	98
9. Het tweede doodvonnis	118
10. Buiten mijn gevangenis	128
11. Vrijgesproken! Echt?	143
12. Eindelijk vrij?	159
13. Een nieuw leven in een vrij land	166
Bedankt!	173
Verklarende woordenlijst	175

WOORD VOORAF

We sluiten snel de deur achter ons van een hotelkamer waar we denken veilig te zijn. Daar zien we voor het eerst Ashiq, de man van Asia Bibi. Een ontmoeting met Asia zelf in de gevangenis blijkt niet mogelijk, maar we zijn blij hem nu wel te kunnen spreken.

‘We’, dat zijn, naast mijzelf, de vertegenwoordiger van Jubilee Campaign Nederland en NOS-verslaggever Lucas Waagmeester, om zijn verhaal ook op te nemen.

Ashiq ziet er bedrukt uit. Het is juni 2012. Asia zit dan al drie jaar in de gevangenis. In 2010 werd ze ter dood veroordeeld. Ashiq vertelt hoe het met Asia gaat en hoe hij en de twee dochters steeds moeten verhuizen om veilig te blijven. Hij ziet het somber in en denkt dat het hoger beroep nog jaren kan duren. Daarom vraagt hij om druk van de internationale gemeenschap en ook van Nederland, om Asia vrij te laten. Ik beloof om de oproep door te geven aan de minister en het parlement en me te blijven inzetten voor haar vrijlating.

Als we de hotelkamer verlaten, zien we een man in een lange leren jas staan. Hij zegt er te zijn ‘voor onze beveiliging’. De geheime afspraak was niet zo geheim als we hoopten. Óf wij, óf Ashiq moeten gevolgd zijn. Ook later blijkt de Pakistaanse veiligheidsdienst ons overal te volgen, zelfs met militaire voertuigen, wederom ‘voor onze bescherming’.

Thuisgekomen doen we verslag aan de minister en dienen we samen met collega’s van andere partijen moties en Kamervragen in om er alles aan te doen Asia vrij te krijgen. Het rijtje van mensen en organisaties dat zich inzet voor Asia wordt gelukkig steeds langer. Ook ChristenUnie-collega Peter van Dalen spreekt zich in het Europees Parlement voor

haar uit en bezoekt Ashiq in Pakistan. Nadat de hogere rechtbank in 2014 de doodstraf van Asia bekrachtigt, starten we samen met Jubilee Campaign en Stichting De Ondergrondse Kerk een petitie: Red Asia Bibi. We organiseren in ons parlement een hoorzitting met parlementsleden van Pakistan om over de blasfemiewet te spreken, waarop Asia's doodstraf gebaseerd is. In 2016 organiseert Hulp Vervolgde Christenen (HVC) een demonstratie in Den Haag waarbij we nogmaals pleiten voor haar vrijlating. Ook andere organisaties, zoals Open Doors en Amnesty, zetten zich jarenlang in voor haar vrijlating.

Dan komt op 31 oktober 2018 toch nog onverwachts het verlossende woord van het Hooggerechtshof. Na negen jaar gevangenschap zal Asia vrijkomen. Meteen komt de vraag bij me op of ook Nederland bereid zou zijn haar en haar gezin te ontvangen. Ik neem contact op met minister Stef Blok van Buitenlandse Zaken. De zaak ligt diplomatiek gevoelig. In Pakistan zijn er op dat moment protesten tegen Nederland vanwege de Mohammed Cartoonwedstrijd van Geert Wilders. De spanning zou verder kunnen oplopen als Nederland Asia en haar gezin zou ontvangen. We stellen Kamervragen en dringen er bij de regering op aan alles te doen om Asia nu zo snel mogelijk vrij te krijgen en haar het land te laten verlaten.

Ondertussen moest Saif-ul-Malook, de advocaat die Asia vrij kreeg, ook het land ontvluchten. Hij komt in november 2018 in Nederland aan. HVC vangt hem als eerste op en vraagt mij mee te zoeken naar permanente en veilige opvang. Na een verzoek hiertoe stemt het ministerie van Buitenlandse Zaken in met het regelen van huisvesting via Shelter City. De man wordt gehuisvest in een appartement bij een industriegebied aan de rand van Den Haag. Ik haal hem af en toe op en samen met mijn vader vieren we kerstfeest bij ons thuis. Saif spreekt ons ChristenUnie-congres toe en krijgt een staande ovatie. We doen samen een tv-interview met Jan van den Bosch voor zijn programma Hour of Power

en beleggen met andere Kamerleden en HVC-directeur Jan Dirk Nifterik in de kamer van Gert-Jan Segers een persconferentie met Saif over zijn vlucht en over Asia.

Saif houdt ondertussen contact met Ashiq. En er blijkt een herzieningsverzoek ingediend te zijn tegen haar vrijlating. Dat brengt hem in een dilemma. Hij is nu veilig in Nederland, maar hij wil eigenlijk terug naar Pakistan om Asia opnieuw te verdedigen. Als hij teruggaat, kan dat grote invloed hebben op zijn eigen veiligheid en die van zijn gezin. Bovendien betekent het normaal gesproken dat zijn asiestatus in Nederland weer zal worden ingetrokken.

Na vier maanden Nederland keert Saif toch terug en vraagt me om me in te zetten voor het behoud van zijn asiestatus in het geval hij toch weer moet vluchten. Een riskante keuze, maar eentje die goed uitpakt. Zoals te lezen valt in dit boek verdedigt Saif Asia opnieuw en mag ze uiteindelijk alsnog vertrekken naar Canada.

Dit boek grijpt me aan omdat het vertelt over de ongelooflijke haat die er kan zijn tegen mensen zoals Asia, omdat ze christen is en daarvoor uitkomt. Het laat zien hoe een valse beschuldiging zo'n lange tijd van persoonlijk lijden en marteling kan veroorzaken en tot landelijke, gewelddadige demonstraties en zelfs tot de dood kan leiden van twee vooraanstaande Pakistaanse politici die het voor haar opnamen.

Asia's vrijlating is een lichtpuntje in de donkere zee van verdrukking en vervolging van christenen wereldwijd. Voor haar en haar gezin hoop ik op en bid ik om een rustig leven, maar voor velen in Pakistan, India, Afghanistan, maar ook in Noord-Korea en China, is het nog niet afgelopen. Asia heeft dit lijden een gezicht gegeven, en hopelijk inspireert het u ook om u in te zetten voor onze geloofsgenoten en voor iedereen die vervolgd wordt vanwege zijn of haar geloof of overtuiging.

In dit boek leest u de verhalen van de gevangenisbewaarder van Asia, de journaliste, de advocaat Saif, de speciale

EU-gezant Godsdienstvrijheid Jan Figel. Allemaal mensen die op hun plek deden wat ze konden om Asia's leed te verzachten of haar vrij te krijgen. Waarschijnlijk vraagt u zich af: Maar wat kan ik doen? Denk dan aan het werk dat veel andere mensen, vaak niet met name genoemd, in dit proces hebben verricht. Aan de organisaties die de advocaten betalen om mensen zoals Asia te verdedigen of veilige opvangplekken te bieden aan hen die vervolgd worden. Misschien kunt u zo'n organisatie steunen. Misschien kunt u een petitie ondertekenen die u ziet langskomen op sociale media, een kaartje sturen, misschien kunt u bidden.

Laten we allemaal doen wat in ons vermogen ligt voor hen die zichzelf niet kunnen verdedigen en zelf geen stem hebben. Op hoop van zegen.

Joël Voordewind

Tweede Kamerlid ChristenUnie

INLEIDING

Niet omdat dingen moeilijk zijn, durven we ze niet,
we vinden ze juist moeilijk, omdat we niet durven.

Seneca

Op woensdagmorgen 31 oktober 2018 had ik de indruk dat ik zweefde tussen droom en werkelijkheid toen ik 's morgens om 5:47 uur een kort telefoontje kreeg van Ashiq: 'Goedemorgen, Asia Bibi is vrij. Gefeliciteerd!'

De langverwachte grote dag was eindelijk daar. Asia Bibi was vrijgesproken door het Pakistaanse Hooggerechtshof. Eindelijk! Wat een ongelooflijke vreugde!

Die was echter maar van korte duur. Na drie dagen waarin het bijna burgeroorlog was, uitgelokt door de islamisten, veranderde de Pakistaanse regering plotseling volledig van standpunt, door op 3 november een overeenkomst te tekenen met de religieuze fanatici. Daarmee werd voorkomen dat Asia Bibi het land zou verlaten, voordat een verzoek tot herziening van haar vrijspraak zou zijn ingewilligd. Hoewel ik heel goed wist dat Pakistan een van de meest onvoorspelbare landen is, verbaasden wij ons erover en ook haar familie was verbijsterd.

Wat een teleurstelling! Het was een keiharde klap. Ik hing in de touwen, maar was niet knock-out. Na acht lange jaren van onophoudelijke inspanningen was dit niet het moment om de handdoek in de ring te werpen... Tegenover de triomfantelijke islamisten zou alles op de laatste ronde aankomen. Ik heb al mijn kracht, moed en vastberadenheid ingezet om deze strijd met een knock-out te winnen.

Dankzij een ongekennde mobilisatie van de nationale en internationale pers en met de hulp van de hoogste politieke

autoriteiten komt Asia Bibi in de nacht van 7 november eindelijk uit haar gevangenis vrij, waarna zij en haar gezin – dat ook met de dood wordt bedreigd – zes maanden later naar het buitenland kunnen vertrekken.

Eindelijk zou ik deze vrouw zelf kunnen horen en zien. Ik keek zo uit naar deze ontmoeting met Asia Bibi. Sinds haar eerste terdoodveroordeling in november 2010 had ik bij de Pakistaanse autoriteiten tal van verzoeken ingediend om haar in de gevangenis te mogen bezoeken, maar zonder succes. Blijkbaar wilden ze niet dat dit trieste verhaal, dat Pakistan niet tot eer strekt, door een westerling en al helemaal niet door een journaliste in de wereldpers wordt uitgemeten.

Hoe vaak heb ik me niet als medewerker van een hulporganisatie of vermomd als Pakistaanse bij haar gevangenis in Sheikhpura gemeld, een zak sinaasappels in mijn hand, in een poging om de bewakers, die niet altijd even scrupuleus waren, voor me in te nemen. Dat heeft nooit gewerkt! Hoewel fanatici mij bedreigden, ben ik vasthoudend gebleven in mijn pogingen om de *omerta*¹ te doorbreken, zodat haar verhaal over de hele wereld zou weerklinken.

Toen ik me in 2008 als vaste correspondent voor een nieuwszender in Pakistan vestigde, had ik me absoluut niet kunnen voorstellen dat ik daardoor terecht zou komen in deze onwaarschijnlijke strijd met z'n vele wendingen.

Het begon allemaal op een morgen in november 2010. Ik las een Engelstalige Pakistaanse krant en ik kwam daarin toevallig een kort berichtje tegen waarin stond dat een jonge christin, Asia Bibi, wegens godslastering ter dood was veroordeeld. Volgens het artikel had ze de profeet Mohammed beledigd. Onmiddellijk vroeg paus Benedictus XVI de Pakistaanse rechterlijke macht dit vonnis te herzien en haar clementie te

1 Zie voor de cursief gedrukte vreemde woorden de verklarende woordenlijst achter in het boek.

betonen. Het land raakte in vuur en vlam. De meest invloedrijke radicale religieuze partijen organiseerden in het hele land demonstraties om te protesteren tegen deze inmenging van de Katholieke Kerk in de Islamitische Republiek Pakistan. Ik deed verslag van deze demonstraties waarin haatdragende extremisten eisten dat Asia Bibi zou worden opgehangen.

Voor mijn reportages legde ik contact met het gezin van Asia Bibi en ik heb hun beloofd dat ik hen nooit in de steek zou laten, zelfs niet als ik naar Frankrijk zou terugkeren. Tot op de dag van vandaag is deze band nooit verbroken.

Sinds ik deze belofte had gedaan, heb ik vanaf het schrijven van mijn eerste boek, *Blasphème*² ('Godslastering'), tot aan *La mort n'est pas une solution*³ ('De dood is geen oplossing') toe geprobeerd van de strijd tegen het religieuze obscurantisme een onderwerp te maken dat geen politieke of religieuze splijtzwam vormt. Zo heb ik de steun gekregen van miljoenen mensen van over de hele wereld, van christenen, maar ook van de joodse en islamitische gemeenschap. Omdat de kwestie van godslastering erg gevoelig ligt, ben ik zo vrij geweest mij rechtstreeks tot paus Franciscus te richten, want als hij zich in deze kwestie zou mengen, liepen we het risico dat de situatie in Pakistan zou verergeren. De Heilige Vader heeft naar me geluisterd.

In deze strijd heb ik ook het woord gevoerd in de Verenigde Naties, zowel in New York als in Genève. Het Europese Parlement heeft een resolutie aangenomen ter ondersteuning van Asia Bibi. De burgemeesters van Parijs, Madrid, Bordeaux, Le Mans, La Flèche en La Brède waren gevoelig voor mijn oproep Asia Bibi tot 'ereburger' van hun stad te maken.

Achtereenvolgens hebben de Franse presidenten Nicolas Sarkozy, François Hollande en Emmanuel Macron hun Pakistaanse ambtsgenoten aangesproken op verdediging

² *Blasphème*, Parijs 2011.

³ *La mort n'est pas une solution. Asia Bibi condamnée à la pendaison pour blasphème*, Monaco 2015.